



Bert Dekeyzer & Wim Vinckier (De Vloed/Detoo Architects)
School van de Toekomst vzw - p. 11

EDITIE JUNI 2018
P2A9026

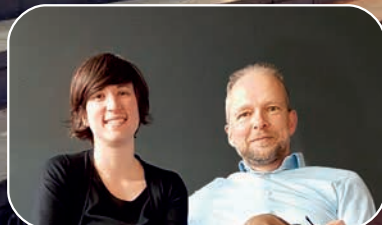
18-02

10 EUR (EXCL. BTW) – VERSCHIJNT 4X PER JAAR,
IN FEBR., JUNI, SEPT. EN NOV.

P Projecto

VAKINFORMATIE OVER PROJECTBOUW

**THEMA
SCHOLEN**



arch. Miete Kusters & arch. Denis Delhaise
dbv-architecten – p. 7

**“GEEN BUDGET VOOR
ECHTE INHAALOPERATIE”**

Project: Sint-Martinus in Herk-de-Stad, architect: dbv-architecten, foto: Philippe van Gelooven

Retouradres: Professional Media Group, Torhoutsesteenweg 226, bus 2 - 8210 Zedelgem Afgiftekantoor 9099 Gent X



“GEEN BUDGET VOOR ECHTE INHAALOPERATIE”

DBV-ARCHITECTEN DEELT ZIJN ERVARING IN SCHOLENBOUW

Scholenbouw zit dbv-architecten in de genen. Het bureau begeleidde al heel wat schoolbesturen naar een nieuwe lesomgeving. Het werken rond een masterplan en een kritische kijk op het plan van eisen van de opdrachtgever staan daarbij centraal. De architecten stellen vast dat de schoolinfrastructuur vaak sterk verouderd is, en betreuren dat de overheid onvoldoende middelen heeft om deze infrastructuur de 21e eeuw in te loodsen.

Tim Vanhove

Voor het **Sint-Jozefscollege in Aarschot** bouwde dbv-architecten al een basisschool en twee nieuwe gebouwen voor het secundair onderwijs

Al sinds zijn oprichting – intussen meer dan 25 jaar geleden – legt het Hasseltse dbv-architecten zich toe op scholenbouw. Het bureau heeft tal van referenties op zijn portfolio met daaronder projecten van een kleine renovatie over onderhoudsopdrachten tot de masterplanning voor een scholensite. “In een deel van die projecten zijn we betrokken vanaf de masterplanning. We zijn grote voorstanders van zo’n masterplan voor de school omdat de directie hierin de visie op haar toekomst vastlegt. Een mooi voorbeeld van een traject dat we zo de afgelopen vijftien jaar hebben afgelegd, is de Sint-Martinusscholengemeenschap in Herk-de-Stad. Hier zijn vier scholen samengevoegd tot één groep. De vier directies hebben er de moed gehad om de neuzen in één richting te zetten en die visie in een masterplan te gieten. Dat hebben we intussen – met uitzondering van het internaat – volledig kunnen uitvoeren. Het masterplan heeft zelfs geleid tot een ps-samenwerking tussen de school en het gemeentebestuur. Beide partijen bleken behoefte te hebben aan sportinfrastructuur. Door die samen te realiseren, zijn ze tot een win-win gekomen: de infrastructuur wordt nu zeven op zeven gebruikt en de investering werd door beide partijen gedragen”, opent venoot Denis Delhaise en projectarchitect Miete Kusters.

Dit leidde ertoe dat de oorspronkelijke uitgangspunten wijzigden. WICO besloot uiteindelijk om diverse scholen binnen de fusiegemeente Overpelt-Neerpelt te herstructureren naar domeinscholen. Een meer ingrijpende en toekomstgerichte keuze, met een nieuw masterplan tot gevolg. Je zou kunnen zeggen dat we onszelf hiermee in de vingers hebben gesneden, maar we zien het als onze taak als architect om kritisch naar het plan van eisen van de bouwheer te kijken en hem te confronteren met onze ervaringen uit eerdere projecten. Dat is de maatschappelijke rol van de architect”, vervolgt het tweetal.

VERARMENDE MAATSCHAPPIJ

De jarenlange ervaring maakt het team van dbv-architecten ook goed geplaatst om vast te stellen hoe pover het gesteld is met de financiële middelen om te investeren in het onderhoud en het vernieuwen van onze schoolinfrastructuur. In Aarschot realiseerde dbv-architecten enkele jaren geleden een basisschool op basis van een masterplan van Macken & Macken. “In 2015 stelde de scholengemeenschap Sint-Jozef ons opnieuw voor vijf jaar aan als ontwerper voor diverse projecten. In

dbv-architecten in een notendop

28 hoofden telt het team van dbv-architecten. De kern van architecten wordt ondersteund door twee interieurarchitecten, een grafisch vormgever, assistent-architecten, bouwkundig tekenaars en administratieve krachten. Het bureau uit Hasselt werkt hoofdzakelijk in de b2b-markt. “Eigenlijk komt het erop neer dat we geen privé-woningen bouwen. De schaalgrootte van de projecten is voor ons van geen belang, wel de professionaliteit van de opdrachtgever. We beogen immers een professionele en langetermijnrelatie met onze klanten. We mogen zeggen dat we in die opzet slagen, want een groot deel van onze opdrachten komt van wederkerende opdrachtgevers”, duidt Denis Delhaise. Het is intussen al 25 jaar geleden dat Denis Delhaise, Luc Baert en Stefaan Vanheeswyck de handen in elkaar sloegen om hun krachten te bundelen. In de loop der jaren kreeg dat samenwerkingsverband de naam dbv-architecten opgekleefd en kwamen er ook twee vennoten bij: Bertie De Gauquier en Yves Vandormael. “Een bewuste keuze om het draagvlak en de continuïteit binnen het kantoor te verzekeren”, zegt Denis Delhaise.

KRITISCHE PARTNER

De neuzen binnen een scholengroep in dezelfde richting krijgen is niet altijd vanzelfsprekend. Dat weten ze bij dbv-architecten uit eigen ervaring. In Noord-Limburg won het bureau in 2017 de opdracht voor onder andere een nieuwbouwschool voor het TIO (Technisch Instituut Overpelt)-deel van de scholengemeenschap WICO. “Het instituut zit vandaag te krap gehuisvest in een verouderde infrastructuur in het centrum van Overpelt. Het doel van de wedstrijd was het ontwerp en de bouw van een nieuwe school op de site van Sint-Maria, een andere school binnen WICO. Tijdens de masterplanfase stelden we een aantal kritische vragen.



Het team van dbv-architecten telt 28 medewerkers



In opdracht van **ION** ontwierp dbv-architecten een nieuwbouw voor secundair onderwijs aan kinderen met autisme. "Dankzij een onbevangen kijk in de leefwereld van deze jongeren wisten we deze wedstrijd-aanbesteding te winnen"



▲ ▼ De eerstegraads school **Sint-Martinus in Herk-de-Stad** is voor dbv-architecten een mooi voorbeeld van een lowbudgetontwerp. "Het gebouw is opgetrokken in brute materialen, maar heeft toch een aantrekkelijke architectuur"



dat kader hebben we een testcase opgezet met een bestaand klasgebouw. Het uitgangspunt was om uit te zoeken wat er moet gebeuren met het gebouw om het conform de actuele verwachtingen te brengen. Daaruit bleek dat de financiële behoefte om een gebouw up-to-date te houden driemaal hoger ligt dan het beschikbare budget. En die vaststelling mogen we veralgemenen. Er zijn te weinig middelen om onze verouderde schoolinfrastructuur te actualiseren", stellen Denis Delhaise en Miete Kusters. De vaststelling doet niet meteen wenkbrauwen fronsen, aangezien een deel van het Vlaamse schoolpatrimonium enorm verouderd is. Er zijn nog scholen die werken in gebouwen die dateren van het begin van vorige eeuw. Toch slaagt de Vlaamse overheid er niet in om voldoende middelen vrij te maken om de infrastructuur aan te passen aan de huidige noden. Denis Delhaise onderbouwt die stelling: "Als we kijken naar de investeringswachtlijst bij Agion, dan zijn de dossiers, ingediend in 2004-2005, nu aan de beurt voor een actualisatie. Een boutade uit de wandelgangen van de administratie enkele jaren geleden: 'We zijn op het punt gekomen dat een jonge school-

"WE ZIEN HET ALS ONZE TAAK ALS ARCHITECT OM KRITISCH NAAR HET PLAN VAN EISEN VAN DE BOUWHEER TE KIJKEN. DAT IS DE MAATSCHAPPELIJKE ROL VAN DE ARCHITECT"

directeur een bouw dossier gaat indienen voor zijn opvolger'. Zo somber zag de financiering er toen uit. Gelukkig is er intussen wel een kentering gekomen. De wachttijd is nu weer licht dalend. De inhaalbeweging via de pps-operatie Scholen van Morgen heeft ook wel een impuls gegeven voor grotere scholen, maar de wachtlijst en de noden blijven groot", meent Denis Delhaise.

De architect zit ook met de wrange vaststelling dat de overheidsinvesteringen al jaren niet opgetrokken zijn. "Ik las in een opiniestuk in Trends dat het investeringsniveau in onze infrastructuur – dus ook scholen – nog altijd op dat van de jaren 80 zit. Terwijl de lonen voor de ambtenaren en de kost van de sociale zekerheid sindsdien met een factor 2 tot 2,5 zijn gestegen. Dat betekent dus eigenlijk de verarming van onze maatschappij."

BELEID OP TWEE SPOREN

Denis Delhaise juicht inhaalbewegingen als Scholen van Morgen of de aankomende scholenbouw-pps wel toe, maar ze leiden volgens hem tot een beleid op twee sporen. "De kleine scholen blijven hier enigszins in de kou staan omdat ze niet de professionele omkadering hebben om een dossier op te starten in het gevecht om de middelen. Hierdoor zijn ze vaak aangewezen op verkorte procedures met een maximumbudget van 125.000 euro voor de hoge investeringsnood om het dak, de

ramen of de verwarming te vernieuwen of om te isoleren. Maar waartoe leidt deze fragmentatie? Een goed geïsoleerd gebouw, maar geen budget voor ventilatie?"

Scholen van Morgen was voor dbv-architecten een mooie leerschool waar het graag aan heeft deelgenomen. "De resultaten mogen gezien worden. Toch een kanttekening: de verdoorgedreven professionele aanpak, het back-to-back-principe, het indekken van de risico's, de onderhoudscomponent ... leidden ertoe dat de bouwkost flirte met het maximaal betaalbare bouwbudget."

BLIK OP DE REFERENTIELIJST

De jarenlange ervaring van dbv-architecten in scholenbouw levert een rijk gevuld portfolio op, met hier en daar enkele opvallende uitschieters:

ION, Lommel

In opdracht van ION ontwierp dbv-architecten een nieuwbouw voor secundair onderwijs aan kinderen met autisme. "We hadden nog geen ervaring in deze onderwijstypologie. Dankzij een onbevangen kijk in de leefwereld van jongeren met een autismespectrumstoornis wisten we deze wedstrijd aanbesteding te winnen. Opvallende kenmerken in het ontwerp zijn de prikkelarme klaslokalen waar er bijvoorbeeld geen rechtstreeks zicht op de buitenomgeving is, gescheiden circulaties tussen de leeftijdsgroepen en bijzondere aandacht voor de veiligheid van leerlingen en leerkrachten. Verder is er overal goed zicht op de gangen en is er een time-outruimte voor overprikkelde jongeren", licht Miete Kusters toe.

Sint-Martinus, Herk-de-Stad

Deze opdracht is voor de architecten een mooi voorbeeld van een lowbudgetontwerp. "Het gebouw is opgetrokken in brute materialen, maar heeft toch een aantrekkelijke architectuur. Op technisch vlak zochten we ook naar maximale kostenbeheersing door ventilatie en verwarming in één systeem te combineren. Dit leidde tot concessies op het vlak van comfort. Toch hebben we hier aangehouden dat er met een budget van 900 euro/m² mooie dingen haalbaar zijn."

Sint-Jozefscollege, Aarschot

Voor het Sint-Jozefscollege bouwde dbv-architecten intussen al een basisschool en twee nieuwe gebouwen voor het secundair onderwijs. Die laatste twee in het kader van Scholen van Morgen.

"De school heeft een eigen afdeling architectuur in het middelbaar. Dit verklaart ook haar buitengewone aandacht voor de schoolomgeving. Alle gebouwen passen binnen een bestaand masterplan. Uniek hier is dat het schoolbestuur met Martin Wirtz een landschapsarchitect in het project betrok. Dat conceptueel nadenken over de buitenomgeving heeft een ontegensprekelijke meerwaarde. De campus is een open terrein met natuurlijke grenzen en de leerlingen respecteren die." □



Voor het **Sint-Jozefscollege in Aarschot** werkte dbv-architecten samen met landschapsarchitect Martin Wirtz. "Dat conceptueel nadenken over de buitenomgeving heeft een ontegensprekelijke meerwaarde. De campus is een open terrein met natuurlijke grenzen"

De visie van dbv-architecten over ...

... het beleid van het kantoor: Een middelgroot architectenkantoor leiden en aansturen vraagt meer dan het leveren van kwaliteitsvolle architectuur. "Er zijn ook andere competenties nodig, zoals juridisch, financieel, acquisitie, hr, IT ... We hebben die kerncompetenties om het kantoor te beheren verdeeld onder de vijf vennoten. Ieder specialiseert zich in zijn of haar competentie en is hiervoor verantwoordelijk, ook naar de buitenwereld toe. Intern plegen we wel overleg om beslissingen te nemen. Maar dankzij die verdieping in de materie kunnen we gedragen beslissingen nemen en weten het kantoor en ons netwerk ook in wiens richting te kijken wanneer er een vraag is rond een van deze topics."

... wedstrijden: "Ze zijn sterk in de mode. Dit juichen we toe omdat dit de kwaliteit van de gebouwen verhoogt. Jammer genoeg zijn de wedstrijdvergoedingen veel te laag. Ik hoop dat in de toekomst het prijzengeld naar een normaal niveau gebracht zal worden. Wist u dat DBFM-wedstrijden handenvol geld kosten? Om het de aannemer mogelijk te maken om zijn prijs te calculeren, moeten de ontwerpen al op het niveau van de bouwaanvraag zijn. Voor een groot project kruipen daar al snel 7 à 800 uren in, zonder de uren van de aannemer en de studie bureaus. Dat betekent meestal dat vijf ontwerpteams samen al eens de volledige erelonen hebben uitgegeven voordat de wedstrijd afgevlagd wordt. Dat is ambigu, want de vergoeding is doorgaans maar ten belope van een schetsontwerp. Logisch dus dat we net als andere bureaus selectief zijn in de wedstrijden waar we op inzetten."



"De gang is niet louter circulatieruimte, maar doet ook dienst als uitbreiding van het klaslokaal"